

Kompashuset ApS, Klavs Nebs Vej 25, 2830 Virum
Tlf 45 83 92 83, ka@kompashuset.dk,

'KAN DU SIGE MIG – HVEM ER JEG EGENTLIG?'

En fortælling om at arbejde med demente

Af Kirstine Andersen

Hvad er drivkraften?

Det er jo ikke bare et arbejde. Det er noget, man lægger sin sjæl i. Drivkraften ligger i, at du skal være så nærværende og kreativ for at få hverdagen til at fungere for de demente borgere. Hele tiden se verden med deres perspektiv – og guide dem.

Jeg skal bruge mig selv på en helt, helt anden måde. Jeg er på hele tiden, og kan ikke bare køre på rutinen og tale om vejret. Det er nok derfor, der er så mange, der brænder ud indenfor demensområdet.

Jeg har altid været fascineret af hjernen – og det er altså noget af en udfordring at forstå, hvordan deres hjerner fungerer.

Jamen, de er jo pragtfulde!

Der er så mange sjove oplevelser i løbet af en dag.

'Kan du sige mig – hvem er jeg egentlig?' spørger fru Hansen. Så fortæller man det. 'Nå ja, det er da også rigtigt. Hvordan kan man glemme det? Hvordan kan man blive sådan væk fra sig selv?' Så bliver de simpelthen så glade, når de finder tilbage til sig selv.

'Nej, hvor var det godt, jeg mødte dig, så du kunne fortælle mig, hvem jeg er.'

'Jeg kunne faktisk godt tænke mig at bo her.' 'Jamen, så er det sørme godt at det er her, du bor!'

'Jeg er jo ingenting værd.' 'Jo, du er da, man er da ikke kun noget værd, fordi man kan huske.' 'Nå, nå nej – det er godt du siger det!'

'Hvor gammel er det lige jeg er?' 'Du er 87.' 'Hold da op, er jeg sådan en gammel kælling?'

Vi kan tale i timevis om vores beboere. Hvorfor vi kan det? Jamen, de er jo pragtfulde.

De kan vende på en tallerken

Demente kan ikke tage vare på sig selv. Før måtte de hutle sig igennem og skjule, at de var demente. Vi sørger for, at de bliver velsoignerede. Før tog de måske både bukser, nederdele, kjole, halstørklæder og forklæder på – når du så får noget af det tøj af, og de bliver klædt ordentligt på, kan man se, hvordan de har set ud i deres 'velmagtsdage'.

Det ene øjeblik kan hr Hansen være stjernegal og true med at slå mig. 'Du skulle simpelthen have nogen prygl. Men så har han også dage, hvor han er den kærligste, rare mand, der siger: 'Goddag, goddag', og sidder og vinker og fløjter.

En mand på stue 18 ringer efter hjælp fra personalet. Hvad kan jeg hjælpe dig med? Ja, det må du da bedst vide. Jamen, hvad har du brug for hjælp til. Ja, det er jo det, jeg ikke ved. Underforstået: du er da også bare for dum. Ikke engang det, ved du. Nå, men så jeg går lige et øjeblik, så kommer jeg tilbage, så kan du tænke over det. Ja, ja, ja, ja.

Så kommer man tilbage og så er han faldet helt ned, og siger måske: nej, det er underligt, jeg kan slet ikke komme i tanker om, hvad det er. De kan vende på en tallerken. Men det kan også været hårdt, så længe det står på.

Du skal bare lige have armen ind i det her skjorteærme....Du kan lige tro, at det skal jeg ikke... Hvorfor er det så, at det var okay med det første skjorteærme, men det andet – næh, nikke nej, du kan tro det skal blive løgn. Så tænker man, hvad er det lige, der egentlig er forskellen på det første og det andet skjorteærme? Så må man nogengange opgive – også selvom man er ærgerlig over, at han skal gå sådan rundt.

Vi skal hele tiden se verden med deres perspektiv

De gamle er fuldstændig lost, hvis vi ikke hjælper dem. Vi skal give dem tryghed til en god hverdag.

Vi skal have gang i de gamle kroppe. Få en mand til at rejse sig op. Yes. Det er de små ting. Man ved, at hvis man ikke havde været der, så havde de ikke haft det så godt.

Vi skal hele tiden se verden med deres perspektiv. Hvor er de henne lige nu, og hvordan kan jeg være kreativ og møde dem der, og gelejde dem hen et andet sted, hvor det er bedre for dem at være.

For eksempel havde vi én, der var 95 år, og havde spillet fodbold i Slagelse – han troede han var 7 år, og var på vej til træning. 'Ja, men jeg tror ikke, der er en fodboldkamp ligenu, du må nok lige hvile benene lidt' Så må man møde ham der – som 7 årig. Nogen gange er han på vej i skole.

Fordi noget virker, når du gør det for hr Sørensen, kan du ikke regne med, at det virker, når du går hen til hr Knudsen – for så skal du gøre det på en helt anden måde. Den anden dag kunne hr Knudsen ikke finde ud af at gå på toilettet. 'Skal jeg sidde på det hul der? Nej, det gør jeg ikke.' 'Jamen, det kan godt holde, og så går man hen og banker på det for at vise, at det er stabilt.'

Eller når han bliver bange og forvirret, fordi han ser sig selv i spejlet på toilettet. 'Hvem er det vildtfremmede menneske, og hvad laver han herinde på mit toilet?' Så må vi hænge et håndklæde over spejlet, så hr Knudsen kan få lov til at gå på toilettet alene!

Hvis ikke jeg havde mine kolleger...

Men det er også hårdt meget af tiden, hvor de demente græder og er ulykkelige. Og hvis de er i den aggressive fase, kan de også læse, hvem der er mest svag i personalegruppen – så napper de hende og kører på hende.

Så er det alfa og omega med gode kolleger, der kan muntre én op. Uden gode kolleger der kan støtte og forstå én, går det slet ikke. Kollegerne kender mig så godt, at de næsten kan se, hvordan jeg har det.

Vi har en faglig udveksling og sparring i personalegruppen, om hvordan vi kan møde borgerne, der hvor de er. Det er vigtigt at have en fælles faglighed omkring demens, så vi kan forstå, hvad der sker og hele tiden udvikle os. Ellers kører man nemt sur i det. Hvis ikke jeg havde mine kolleger, så kunne borgerne ikke holde mig oppe.

Når de i servicekorpset kommer susende med deres vogn og gør rent, er de opmærksom på beboerne. Det synes jeg de er gode til – egentlig uden nødvendigvis at gøre noget. Ja, for det er nok selve måden, de er tilstede på. Og det at det er de samme, der kommer – gør at de bliver en del af holdet.

Det er også vigtigt for drivkraften at have en ledelse, der er engageret i arbejdet og laver nogen rammer, så arbejdet kan glide. Ledelsen skal kæmpe for at demens er en faglighed, der bliver beskyttet og understøttet.

Kan det betale sig at køre tur med dem?

Indimellem kan de demente blive meget vrede og frustrerede, når man beder dem om noget, for de ved ikke, hvad det er, man beder dem om. Men når det efter lang tid så alligevel lykkes, bliver de rigtig glade. Det kan gøre mig ubeskrivelig glad – det giver utrolig meget energi.

Nogengange spørger folk – kan det betale sig at køre tur med dem. De har jo glemt det efter fem minutter. Ja, måske – men du skal se deres ansigtsudtryk, mens vi går tur. Så kan de sige: Hov, jamen det er jo vand, og de kan få lyst til at gå ud og soppe.

De har jo også glemt mig efter fem minutter, og kan ikke huske hvad jeg hedder. Men hvis de kan lide at være sammen med mig, så er det en følelse, de har, der dukker op: hende der kan jeg godt lide at være sammen med. Det er sådanne øjeblikke, der gør det værd at gå på arbejde.

Kirstine Andersen: Drivkraft. 7 fortællinger om medarbejderes drivkraft.
Køge kommune, 2007